

Prądnik. Prace Muz. Szafera	27	231–234	2017
-----------------------------	----	---------	------

**XXV MIĘDZYNARODOWE SYMPOZJUM *SACRUM I PRZYRODA* –
„EDUKACJA I DUCHOWOŚĆ EKOLOGICZNA”,
OJCÓW, DNIA 7–8 PAŹDZIERNIKA 2017 R.**

**25th International Seminar *Sacrum and Nature* – “Environmental education
and spirituality”. Ojców, 7–8 october 2017**

W dniach 7 i 8 października 2017 r. w siedzibie Ośrodka Edukacyjno-Dydaktycznego Ojcowskiego Parku Narodowego (Hotel „Pod Kazimierzem”) odbyło się 25. jubileuszowe międzynarodowe seminarium *Sacrum i Przyroda*. Głównym organizatorem seminarium był Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie (do 2011 r. Papieska Akademia Teologiczna) przy współpracy Uniwersytetu Preszowskiego (Słowacja), Ojcowskiego Parku Narodowego i Koła PTTK „Pielgrzym” w Krakowie. Gośćmi tegorocznego seminarium, oprócz gości ze Słowacji, byli również przedstawiciele Uniwersytetu Lwowskiego.

Seminaria te zainicjowane w 1993 r. przez ks. prof. dr hab. Macieja Ostrowskiego¹ odbywały się dotychczas głównie w polskich parkach narodowych oraz w innych atrakcyjnych miejscach kraju i za granicą (Preszów, Lwów). W Ojcowskim Parku Narodowym uczestnicy sympozjum spotkali się już po raz czwarty (pierwszy raz w 1996 r., następnie w latach 2008 r., 2012 r. i obecnie – w 2017 r.).

Sympozja *Sacrum i Przyroda* są rodzajem dyskusyjnego forum osób zaangażowanych w ochronę środowiska. W 2017 r. tematem przewodnim sympozjum były zagadnienia edukacji ekologicznej w świetle encykliki papieża Franciszka *Laudato si'*, poświęconej trosce o wspólnym dom i relacji człowieka do stworzenia i otaczającego świata.

W tegorocznym sympozjum udział wzięło 55 osób, głównie z Krakowa i województwa małopolskiego, innych rejonów Polski oraz wspomniani goście ze Słowacji i Ukrainy. Spotkanie rozpoczęła msza święta w kaplicy „Na Wodzie” w Ojcowie koncelebrowana przez kilku księży pod przewodnictwem ks. prof. Macieja Ostrowskiego. Następnie w sali Ośrodka Edukacyjno-Dydaktycznego OPN rozpoczęły się obrady. Wygłoszono 10 referatów, do których wprowadzeniem były teologiczne podstawy duchowości ekologicznej przywołane przez ks. prof. Wojciecha Zyzaka, rektora Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II. Fundamentalną prawdą dla duchowości ekologicznej – mówił autor pierwszego referatu – wydają się być słowa Księgi Rodzaju o dobroci całego stworzenia (Rdz 1, 31). Do tych słów nawiązuje papież Franciszek w swojej encyklice z 25 maja 2015 roku, poświęconej „trosce o wspólny dom” i zachęca do nawrócenia ekologicznego człowieka,

¹ Ks. prof. dr hab. Maciej Ostrowski jest obecnie dyrektorem Instytutu Teologii Pastoralnej Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II oraz prezesem Koła PTTK nr 1 „Pielgrzym” w Krakowie.

Ryc. 1. Msza św. w kaplicy „Na Wodzie” w Ojcowie, którą celebrował ks. prof. Maciej Ostrowski. Fot. M. Maśliński

Fig. 1. Holy Mass in the Chapel on Water in Ojcowo celebrated by priest Prof. Maciej Ostrowski. Photo by M. Maśliński

Ryc. 2. Uczestnicy seminarium na sali obrad. Fot. M. Maśliński

Fig. 2. Participants of the seminar in the meeting hall. Photo by M. Maśliński

zaznaczając jednocześnie, że nie jest to jakiś drugorzędny element doświadczenia chrześcijańskiego. Jeśli relacja do stworzenia ma być dla duchowości chrześcijańskiej jednym z centralnych tematów, trzeba przeanalizować teologiczne podstawy, na których winna się opierać pogłębiona duchowość ekologiczna.

Ks. dr Jan Klimek zauważył, że encyklika *Laudato si'* papieża Franciszka stanowi pierwszy dokument Kościoła katolickiego w całości poświęcony problemom ekologicznym. Jego pierwszorzędnym zadaniem jest kształtowanie wśród czytelników encykliki głębokiej świadomości proekologicznej. Tekst ten ma fundamentalny wymiar pedagogiczny, a z uwagi na fakt, kto jest jej autorem, ten wymiar można określić jako pedagogiczno-pastoralny.

Prof. Zbigniew Mirek podkreślił ważne przesłanie rozdziału papieskiej encykliki poświęconego edukacji i duchowości ekologicznej, które powinno inspirować różne środowiska społeczne i polityczne, ruchy obywatelskie, a przede wszystkim środowisko samego Kościoła, do poważnej refleksji, przebudowującej nasze myślenie i prowadzącej do zmiany postaw oraz działania.

W innych wystąpieniach referatowych nawiązywano do treści cytowanej encykliki skupiając się na takich zagadnieniach jak: wychowanie do przymierza z Bogiem (ks. dr Andrzej Kielian), słowo boże drogą do kształtowania ekologicznej postawy człowieka (s. dr Agostina Elżbieta Zastawnik), ekologiczny wymiar działań prokrajobrazowych (dr hab. Sebastian Bernat), architektura sakralna jako wyraz dialogu z Bogiem (mgr inż. Monika Troć i ks. prof. Jacek Łapiński), edukacja ekologiczna a konsumpcyjny styl życia (mgr Maciej Maśliński). Te same wątki treściowe znajdowały się w wystąpieniach gości ze Słowacji i Ukrainy. Teksty wszystkich referatów znajdują się w wydanych drukiem materiałach², które otrzymali wszyscy uczestnicy sympozjum.

² *Edukacja i duchowość ekologiczna*, red. Peter Tirpák i Józef Partyka, wyd. Ojcowski Park Narodowy, Ojcowo 2017.

Ryc. 3. Uczestnicy seminarium w Parku Zamkowym w Ojcowie. Fot. M. Maśliński

Fig. 3. Participants of the seminar in Castle Park in Ojców. Photo by M. Maśliński

W południowym programie tego dnia było przejście do zabytkowego zespołu młyna i tartaku „Boroniówka” w Grodzisku, który przed kilku laty został starannie odnowiony przez obecnych właścicieli. Jest to jeden z około 30 podobnych zakładów jakie pracowały w Dolinie Prądnika wykorzystując wodę za źródło energii. Dostępny do zwiedzania, stanowi interesujący przykład zachowanej dawnej architektury przemysłowej w tym rejonie.

Drugi dzień seminarium, w niedzielę, 8 października 2017 r. rozpoczęto zwiedzaniem wystawy przyrodniczo-kulturowej w muzeum Ojcowskiego Parku Narodowego. W kolejnym punkcie programu był przejazd Doliną Prądnika do zamku w Pieskowej Skale. Kustosz tamtejszego muzeum, mgr Olgierd Mikołajski, na wybranych przykładach malarstwa europejskiego podjął próbę refleksji nad spojrzeniem człowieka na krajobraz i nad jego podejściem do malowania pejzaży. Na podstawie pięciu wieków europejskiego malarstwa pejzażowego autor dokonał analizy wybranych dzieł (m.in. Joachima Patinira, Gasparda Dugheta, Theodore’a Rousseau, Narcisse’a Diaza, Charlesa Daubigny, Constantina Troyon, Juliana Fałata, Ferdynanda Ruszczyca i Jana Cybisa), dochodząc do wniosku, że przedstawienie świata ma z jednej strony wymiar świecki, z drugiej zaś obrazy pejzażowe są sposobem poznania doskonałości natury, kontemplacji jej piękna, analizy jej złożoności, przeżycia jej potęgi. Poprzez dzieło poznajemy jego Stwórcę i z tej perspektywy działanie artysty ma charakter absolutnie religijny.

W czasie przejazdu do zamku i podczas pieszego przejścia z Pieskowej Skały do Grodziska uczestnicy sympozjum zetknęli się naocznie z przykładami harmonijnego krajobrazu w granicach Ojcowskiego Parku Narodowego, który może być rodzajem ogrodu wyróżniającego się osobliwościami przyrodniczymi i kulturowymi (formacje skalne, obiekty historyczne, takie jak zamek w Pieskowej Skale i Grodzisko). Taki układ niestety łatwo może być zaburzony przypadkową i chaotyczną zabudową, przed którą w miarę dobrze jest zabezpieczona objęta ochroną prawną Dolina Prądnika.

Końcowym akcentem programu seminarium było spotkanie z księdzem Stanisławem Langnerem, proboszczem parafii Ojców-Grodzisko, który po odprawionej mszy św. zapoznał uczestników sympozjum z historią obiektu, zwanego potocznie pustelnią bł. Salomei i przebiegiem prac konserwatorskich realizowanych w ciągu ostatnich kilku lat. Prace te objęły XVII-wieczny kościół i domki modlitwy. W planie jest odnowa samej pustelni, schodów różańcowych oraz budynku prebendarza stojącego przed kościołem. Po przerwie na poczęstunek w sali parafialnej, zakończyło się dwudniowe sympozjum z główną myślą przewodnią – „edukacja i duchowość ekologiczna”, której przykładem mógł być także zwiedzany kilkukilometrowy fragment Doliny Prądnika chroniony w granicach Ojcowskiego Parku Narodowego.

SUMMARY

On the 7th – 8th October 2017, the 25th jubilee international seminar “Sacrum and Nature” entitled “Environmental education and spirituality” was held in Ojców in the seat of the Ojców National Park Educational Centre. The main organizer of the seminar was the Pontifical University of John Paul II in Kraków with the cooperation of the University of Presov, Slovakia, the Ojców National Park and the PTTK (Polish Tourist Association) Group “Pilgrim”. Among the guests of the seminar were, except for the attendees from Slovakia, the representatives of the University of Lviv. The meeting was attended by 55 participants, 10 papers were delivered. The seminar was accompanied by visits to castle of Pieskowa Skała and Grodzisko.

Józef Partyka